

Такі різні українці: динаміка ставлень і дій в ситуації з коронавірусом і карантинном

Отже, в Україні прийнято рішення про чергове продовження карантину у зв'язку з епідемією коронавірусу. У новинах постійно наводять дані про кількість хворих, тих, хто одужав, і померлих, нагадують рекомендації лікарів і розповідають про перебіг епідемії в різних країнах. Засоби масової інформації рясніють тегами «залишайтеся вдома», раз у раз переривають ефір спеціальними зверненнями політиків і зірок естради, розважають глядачів і слухачів присвяченими ізоляції ток-шоу. При цьому всьому наше суспільство має різну чутливість до закликів і настроїв, що транслюються – вона залежить від того, до якої групи населення належить людина. Давайте подивимося, що змінювалося і що не змінювалося у ставленні українців до ситуації, що склалася, спираючись на результати двох хвиль моніторингу*.

Чоловіки та жінки

Друга хвиля дослідження «змила» різницю в оцінках реакції влади на ситуацію з коронавірусом у країні, в той час як у першій хвилі **жінки значуще частіше дотримувалися позиції, що реакція досить оптимальна і адекватна** (45% у порівнянні з 40% у чоловіків), **а чоловіки – що реакція занадто і швидше радикальна** (10% у порівнянні з 6% у жінок). Аналогічно було і зі ставленням до медичних працівників і сфери охорони здоров'я в Україні: до другої хвилі **жінки значуще частіше відчували до них недовіру** (15% у порівнянні з 11% у чоловіків), **а чоловіки значуще частіше не могли визначитися з почуттями** (8% у порівнянні з 5% у жінок).

Навпаки справи йшли за визначення необхідності карантину по всій Україні: у першій хвилі думки чоловіків і жінок практично не відрізнялися, але в другій хвилі виявилось, що **жінки значуще частіше вважають, що карантин дуже необхідний** (65% у порівнянні з 60% у чоловіків).

В обох хвилях дослідження **жінки показали себе значуще частіше такими, які дуже побоюються того, що вони самі або хтось із їхньої родини захворіє на коронавірус** (43% у порівнянні з 36% у чоловіків у першій хвилі і, відповідно, 36% у порівнянні з 28% у другій).

Таким чином, **жінки переживають через коронавірус більше, ніж чоловіки**. Що можна припустити? Жінки відчують себе більш відповідальними за здоров'я оточуючих, тому що піклуватися про них – це традиційно «жіноча справа».

Також в наявних обставинах **жінки підходили і підходять до ситуації, що склалася, відповідальніше, ніж чоловіки**. Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвилі:

- ✓ **чоловіки значуще частіше не дотримувалися ніяких заходів, щоб не заразитися коронавірусом** (2% у порівнянні з 0% у жінок),
- ✓ **жінки значуще частіше збиралися самоізолюватись, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (30% у порівнянні з 25% у чоловіків),
- ✓ (виняток) **жінки значуще частіше збиралися займатися самолікуванням, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (3% у порівнянні з 1% у чоловіків),

- під час другої хвилі:

- ✓ **жінки значуще частіше носять маску за виходу з будинку і у громадських місцях** (89% у порівнянні з 85% у чоловіків),
- ✓ **жінки значуще частіше уникають місць скупчення людей** (66% у порівнянні з 55% у чоловіків),
- ✓ **жінки значуще частіше дотримуються соціальної дистанції в 1-2 метри** (67% у порівнянні з 60% у чоловіків),

- під час обох хвиль:

- ✓ **жінки значуще частіше миють руки частіше і ретельніше, ніж зазвичай** (82% у першій і 86% у другій хвилі в порівнянні з 77% і 81% у чоловіків відповідно),
- ✓ **жінки значуще частіше не виходять без потреби з дому** (81% і в першій, і в другій хвилі в порівнянні з 67% і 70% у чоловіків відповідно),

- ✓ **жінки значуще частіше дезінфікують поверхні** (62% у першій і 67% у другій хвилі в порівнянні з 52% і 57% у чоловіків відповідно),
- ✓ **жінки значуще частіше часто провітрюють приміщення, в якому живуть або перебувають протягом тривалого часу** (63% у першій і 69% у другій хвилі в порівнянні з 55% і 60% у чоловіків відповідно),
- ✓ **жінки значуще частіше збираються викликати лікаря додому, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (68% у першій і 73% у другій хвилі в порівнянні з 63% і 64% у чоловіків відповідно),
- ✓ (виняток) **чоловіки значуще частіше збираються йти в лікарню на прийом до лікаря, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (10% у першій і 7% у другій хвилі в порівнянні з 4% у жінок в обох хвилях).

Люди різного віку

У першій хвилі була помітною значуще більш часта переконаність молоді в тому, що коронавірус і карантин більше об'єднує і швидше об'єднує людей (56% у порівнянні з 46% серед середньовікових і 50% серед літніх людей), а у другій хвилі вона вже не виділялася.

І у першій, і у другій хвилі були зафіксовані значущі відмінності між людьми різного віку у думці щодо необхідності карантину у всій країні: **у першій хвилі дуже необхідним цей захід частіше за всіх вважала молодь і старша вікова група** (74% і 76% відповідно у порівнянні з 67% серед людей середнього віку), **у другій хвилі – частіше за всіх тільки старша вікова група** (68% у порівнянні з 59% серед молоді і 58% серед людей середнього віку). Також в обох хвилях спостерігалася істотна різниця за віковою ознакою в побоюванні захворіти на коронавірус або мати хворого на нього члена сім'ї: **у першій хвилі частка тих, хто дуже побоюється, зменшувалася паралельно «зменшенню» віку** (48% серед старшої вікової групи, 34% серед середньої і 30% серед молоді), **у другій хвилі такими, які дуже побоюються, частіше ставали тільки люди старшого віку** (38% у порівнянні з 28% серед молоді та людей середнього віку). Аналогічно склалося і з оцінкою реакції влади на ситуацію з коронавірусом в Україні – в обох хвилях кожна вікова група продемонструвала свою специфіку: **чим старше були респонденти, тим рідше вони були схильні оцінювати цю реакцію як оптимальну і адекватну** (64% серед молоді, 40% серед середньовікових і 36% серед літніх людей у першій хвилі, і, відповідно, 61%, 50% і 41% у другій) і **тим частіше – як швидше недостатню і зовсім недостатню** (30% серед молоді, 49% серед середньовікових і 59% серед літніх людей у першій хвилі, і, відповідно, 26%, 36% і 50% у другій). Ще однією обставиною, однаковою для першої і другої хвилі, стала значущість відмінностей у впевненості у вітчизняній охороні здоров'я: **представники середньої вікової групи стабільні у своєму більш частому песимізмі**, тобто очікуванні, що українська охорона здоров'я швидше не впорається і точно не впорається зі спалахом епідемії коронавірусу (56% у порівнянні з 39% серед молоді і 40% серед літніх людей в першій хвилі і 54% в порівнянні з 49% серед молоді і 41% серед літніх людей у другій хвилі).

Таким чином, **люди старшого і середнього віку переживають через коронавірус більше, ніж люди середнього та молодого віку**. Що можна припустити? Саме літніх людей засоби масової інформації постійно називають найбільш вразливими до цього захворювання і частіше вмираючими від нього або від супутніх йому ускладнень, ось люди старшого віку і відгукуються на це своїми установками, так само як і люди середнього віку, які, найімовірніше, реалістичніше оцінюють демографічну ситуацію в Україні в цілому і переживають за своїх батьків зокрема.

При цьому **в наявних обставинах відповідальніше за всіх до ситуації, що склалася, підходила і підходить молодь, потім – люди середнього віку, і тільки потім – люди старшого віку**. Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвилі:

- ✓ **чим молодшими були респонденти, тим частіше вони дотримувалися соціальної дистанції в 1-2 метри** (62% серед молоді, 56% серед людей середнього віку і 53% серед літніх людей),
- ✓ **чим молодшими були респонденти, тим частіше вони часто провітрювали приміщення, в якому живуть або перебувають протягом тривалого часу** (66% серед молоді, 60% серед людей середнього віку і 56% серед літніх людей),
- ✓ **люди молодого віку значуще частіше збиралися викликати «швидку допомогу», якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (43%), ніж люди старшого і середнього віку (36% і 32% відповідно),

- під час другої хвилі:

- ✓ **люди молодого віку значуще частіше збираються викликати лікаря додому, якщо у них самих чи в їх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (22%), ніж люди середнього і старшого віку (15% і 14% відповідно),
 - ✓ **люди молодого віку значуще частіше збираються вживати якихось інших, не згаданих в переліку альтернатив заходів, якщо у самої людини або у його близьких проявляться симптоми коронавірусу** (5% в порівнянні з 3% у літніх людей і 1% у людей середнього віку),
- під час обох хвиль:
- ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони переходять на віддалений режим роботи** (34% серед молодих, 26% серед середньовікових і 13% серед літніх у першій хвилі, 32%, 25% і 12% відповідно у другій),
 - ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони не користуються громадським транспортом** (58% серед молодих, 53% серед середньовікових і 49% серед літніх у першій хвилі, 62%, 53% і 48% відповідно у другій),
 - ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони носять маску за виходу з будинку і в громадських місцях** (84% серед молодих, 80% серед середньовікових і 75% серед літніх у першій хвилі, 93%, 89% і 84% відповідно у другій),
 - ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони дезінфікують поверхні** (64% серед молодих, 62% серед середньовікових і 50% серед літніх у першій хвилі, 68%, 63% і 59% відповідно у другій),

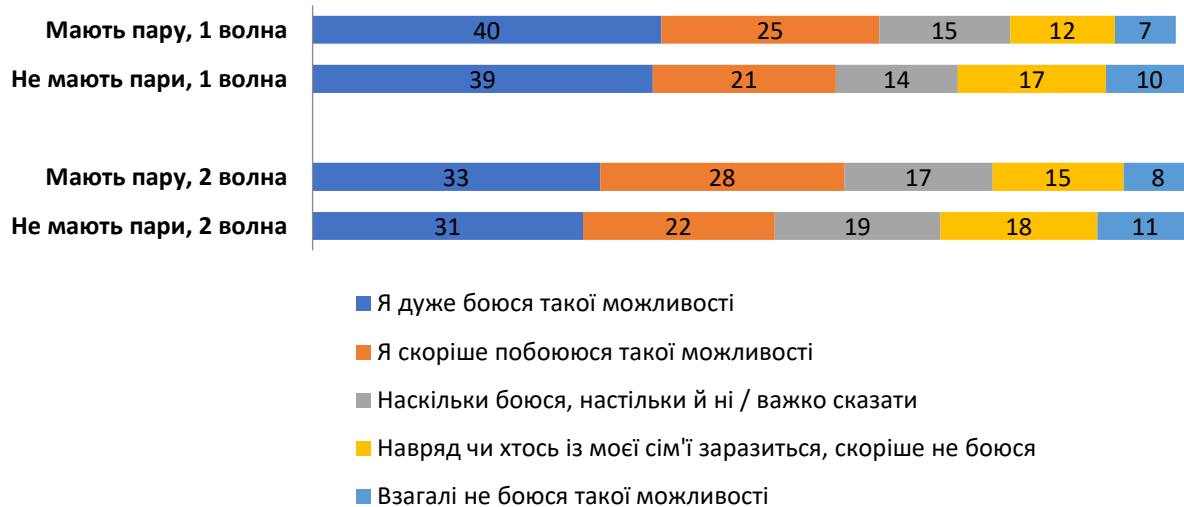
- ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони уникають місць скупчення людей** (63% серед молодих, 62% серед середньовікових і 52% серед літніх у першій хвилі, 70%, 61% і 57% відповідно у другій),
- ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони роблять покупки онлайн і / або з доставкою додому** (19% серед молодих, 15% серед середньовікових і 5% серед літніх у першій хвилі, 23%, 17% і 6% відповідно у другій),
- ✓ (виняток) **люди середнього і старшого віку значуще частіше збираються зателефонувати лікаря, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (65-70% у першій хвилі і 69-72% у другій), ніж люди молодого віку (57% у першій хвилі і 62% у другій),
- ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони збираються йти в лікарню на прийом до лікаря, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми корона вірусу** (10% серед молодих, 8% серед середньовікових і 5% серед літніх у першій хвилі, 12% , 7% і 2% відповідно у другій),
- ✓ **чим молодші респонденти, тим частіше вони збираються самоізолюватись, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу** (31% серед молодих, 31% серед середньовікових і 25% серед літніх у першій хвилі, 37%, 28% і 24% відповідно у другій).

Люди із різним сімейним станом

Під час першої хвилі люди, які мають пару (одружені / заміжні, живуть у фактичному шлюбі), значуще частіше оцінювали реакцію влади на ситуацію з коронавірусом у країні як швидше недостатню і зовсім недостатню (53% у порівнянні з 45% серед тих, які не мають пари), під час другої хвилі різниця у цьому згладилася. Також перша хвиля була специфічна тим, що люди, які не мають пари (неодружені / незаміжні, розлучені, вдівці / вдови), значуще частіше вважали, що вітчизняна охорона здоров'я швидше впорасться з навантаженням під час спалаху епідемії коронавірусу в Україні (36% у порівнянні з 30% серед тих, які мають пару), і значуще рідше – що швидше не впорасться і точно не впорасться (39% у порівнянні з 50% серед тих, які мають пару). У другій хвилі ця специфіка пішла.

Під час обох хвиль люди, які не мають пари, значуще частіше швидше не побоюються і взагалі не побоюються того, що вони особисто або хтось із їхньої родини захворіє на коронавірус (27% у порівнянні з 19% серед тих, які мають пару, в першій хвилі і 29% у порівнянні з 23% серед тих, які мають пару, у другій).

Чи є у Вас побоювання, що особисто Ви або хтось із Вашої родини захворіє на коронавірус?

Таким чином, ті люди, які мають пару, переживають через коронавірус більше, ніж самотні. Що можна припустити? Тривоги у перших «множаться на два» – як мінімум, за себе і за свого партнера, а то ще й за дітей (реальних або запланованих).

Також в наявних обставинах люди, які мають пару, підходили і підходять до ситуації, що склалася, відповідальніше, ніж ті, які не мають пари. Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвилі:

- ✓ люди, які не мають пари, значуще частіше не дотримувалися ніяких заходів, щоб не заразитися коронавірусом (3% у порівнянні з 1% у тих, які мають пару),
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше переходили на віддалений режим роботи (23% у порівнянні з 18% у тих, які не мають пари),
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше мили руки частіше і ретельніше, ніж зазвичай (82% у порівнянні з 76% у тих, які не мають пари),
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше носили маску за виходу з будинку і в громадських місцях (81% у порівнянні з 73% у тих, які не мають пари),
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше дезінфікували поверхні (59% у порівнянні з 53% у тих, які не мають пари),
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше здійснювали покупки онлайн і / або з доставкою додому (12% у порівнянні з 8% у тих, які не мають пари),

- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше відвідували магазини продуктів рідше, ніж зазвичай (62% у порівнянні з 56% у тих, які не мають пари),
- ✓ (виняток) люди, які не мають пари, значуще частіше збиралися викликати «швидку допомогу», якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу (41% у порівнянні з 33% у тих, які мають пару), - під час обох хвиль:
- ✓ люди, які мають пару, значуще частіше збираються зателефонувати лікарю, якщо у них самих чи в їх близьких проявляться симптоми коронавірусу (69% у порівнянні з 59% у тих, які не мають пари, у першій хвилі, 71% у порівнянні з 66% у тих, які не мають пари, у другій хвилі).

Люди з різним складом сім'ї

Під час другої хвилі виявилася істотна різниця в тому, як люди з різною кількістю дітей до 18 років, які проживають разом з ними, сприймають ситуацію з поширенням коронавірусу і оголошенням карантину: **ті, які мають дітей молодше 18 років у кількості 3-х і більше 3-х, що живуть разом із ними, значуще частіше вважають, що це швидше роз'єднує (42% у порівнянні з 24-26% у інших), але у той самий час серед них більше частка і тих, хто вважає, що це більше об'єднує (28% у порівнянні з 21-24% у інших).**

Таким чином, **ті люди, які мають 3-х і більше 3-х дітей до 18 років, що живуть разом із ними, переживають через коронавірус більше, ніж ті, які не мають дітей такого віку, що живуть разом із ними, та ті, які мають 1-2 дітей такого віку, що живуть разом із ними.** Що можна припустити? Дітей частіше тягне до зовнішнього світу – погуляти, позайматися чимось у гуртках, поспілкуватися з однолітками тощо, – і нестача всього цього для них свідомо чи несвідомо відчувається під час вимушеного зближення усіма членами сім'ї, але у той самий час якимсь сім'ям вдається знайти з ними усіма спільну мову і по-справжньому возз'єднатися.

При цьому в наявних обставинах відповідалніше за всіх до ситуації, що склалася, підходили і підходять сім'ї, в яких проживає 1-2 дітей у віці до 18 років, потім – сім'ї, в яких не проживає жодної такої дитини, і тільки потім – сім'ї, в яких таких дітей 3 і більше 3-х. Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвилі:

- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше переходили на віддалений режим роботи (26%), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (19%) і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (17%),
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше носили маску за виходу з будинку і в громадських місцях (82%), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (76%) і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (72%),
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше дезінфікували поверхні (61%), ніж ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей (55%) і ті, які не мають таких дітей поруч (54%),
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше відвідували магазини продуктів рідше, ніж зазвичай (63%), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (59%) і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (45%),

- під час другої хвилі:

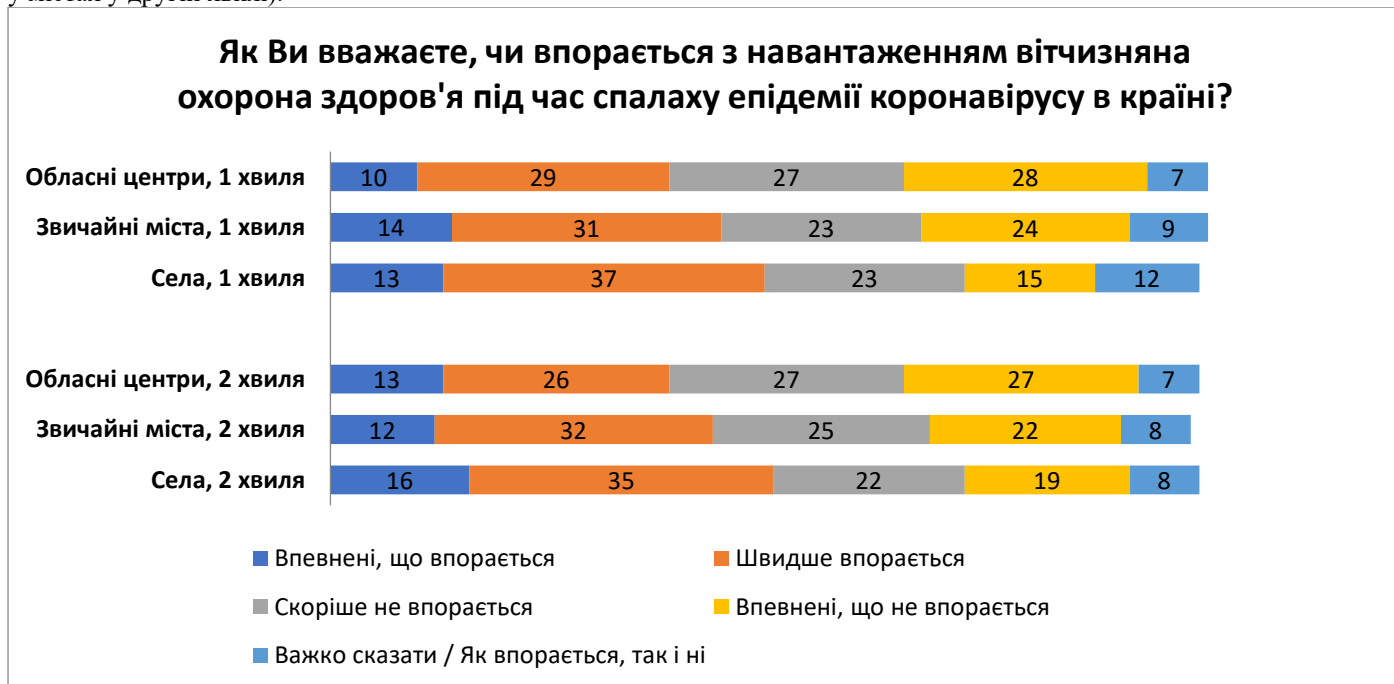
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше не користуються громадським транспортом (56%), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (49%) і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (48%),
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше уникають місць скупчення людей (66%), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (58%) і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (51%),
- під час обох хвиль:
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше роблять покупки онлайн і / або з доставкою додому (15% у першій хвилі і 17% у другій), ніж ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей (13% у першій хвилі і 11% у другій) і ті, які не мають таких дітей поруч (8% у першій хвилі і 10% у другій),
- ✓ люди, які мають дітей молодше 18 років, що живуть разом із ними у кількості 1-2-х, значуще частіше збираються самоізолюватися, якщо у них самих чи в їхніх близьких проявляться симптоми коронавірусу (32% і у першій, і у другій хвилі), ніж ті, які не мають таких дітей поруч (26% і у першій, і у другій хвилі), і ті, які мають 3-х і більше 3-х таких дітей поруч (20% у першій хвилі і 27% у другій).

Жителі різних населених пунктів

Спочатку ми мали справу зі значуще різними думками щодо об'єднання або роз'єднання людей через коронавірус і карантин: у першій хвилі села виділилися більш частим вибором на користь швидше роз'єднуючої здатності (28% у порівнянні з 21-22% у містах), а обласні центри – більш частим вибором на користь скоріше об'єднуючої здатності (28% у порівнянні з 23% у звичайних містах і 18% у селах), в той час як друга хвиля зрівняла думки у всіх типах населених пунктів з невеликим ухилом в бік об'єднуючої здатності.

Навпаки вийшло з побоюванням, що коронавірус «знайде» людину особисто або члена його / її сім'ї: під час першої хвилі воно не відрізнялося в залежності від типу населеного пункту, але друга хвиля виявила тип, який найбільше визначився, і ним виявилось село: **жителі українських сіл значимо рідше займали середню позицію з ухилом в більше побоювання (13% не визначилися в порівнянні з 19-20% в містах і 62% дуже і швидше побоюються у порівнянні з 55-58% у містах).**

І під час першої, і під час другої хвили виявилися значні розбіжності між жителями різних типів населених пунктів по питанню віри в силу вітчизняної охорони здоров'я: **в обласних центрах було більше песимістів** (55% вважали, що воно швидше і точно не впорається, в порівнянні з 47% у звичайних містах і 38% у селах у першій хвилі і 54% у порівнянні з 47% і 41% відповідно – у другій), **в селах було більше оптимістів** (50% вважали, що воно точно і швидше впорається, в порівнянні з 39-45% у містах в першій хвилі і 51% вважають, що воно точно і швидше впорається, в порівнянні з 39-44% у містах у другій хвилі).

Таким чином, **жителі сіл і обласних центрів переживають через коронавірус більше, ніж жителі звичайних міст.** Що можна припустити? У жителів сіл набагато більше підстав відчувати себе «відрізнаними» від решти світу в умовах ізоляції, і в той самий час у селі складніше комфортно відгородитися від інших людей – залишається більше сподіватися на ефективність держави. А в обласних центрах, як-то кажуть, «все під рукою» і при цьому може здаватися, що держава не зможе до кінця впоратися зі звичками людей – зокрема, зі спостережуваним жителями обласних центрів ритмом життя великого міста.

При цьому **в наявних обставинах жителі міст підходили і підходять до ситуації, що склалася, відповідальніше, ніж жителі сіл.** Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвили:

- ✓ **жителі звичайних міст значуще частіше мили руки частіше і ретельніше, ніж зазвичай (84%), ніж жителі обласних центрів (79%) і сіл (76%),**
- ✓ **жителі обласних центрів і звичайних міст значуще частіше носили маску за виходу з будинку і в громадських місцях (по 81%), ніж жителі сіл (72%),**
- ✓ **жителі обласних центрів і звичайних міст значуще частіше уникали місць скупчення людей (59 і 61% відповідно), ніж жителі сіл (53%),**
- ✓ **жителі обласних центрів і звичайних міст значуще частіше часто провітрювали приміщення, в якому живуть або перебувають протягом тривалого часу (61% і 62% відповідно), ніж жителі сіл (54%),**
- ✓ **жителі обласних центрів значуще частіше здійснювали покупки онлайн і / або з доставкою додому (15%), ніж жителі сіл (10%) і звичайних міст (7%),**

- під час другої хвили:

- ✓ **жителі обласних центрів і звичайних міст значуще частіше дотримуються соціальної дистанції в 1-2 метри (58% і 57% відповідно), ніж жителі сіл (52%),**
- під час обох хвиль:
- ✓ **жителі обласних центрів значуще частіше переходили на віддалений режим роботи (25% у першій хвилі і 24% у другій), ніж жителі звичайних міст (21% у першій хвилі і 20% у другій) і сіл (19% у першій хвилі і 17% у другій),**
- ✓ **жителі обласних центрів і звичайних міст значуще частіше не користуються громадським транспортом (54-55% у першій хвилі і 52-56% у другій), ніж жителі сіл (47% у першій хвилі і 48% у другій),**
- ✓ **жителі звичайних міст значуще частіше за інших дезінфікують поверхні (60% у першій хвилі і 66% у другій), у першій хвилі до них за частотою в цьому приєднуються жителі обласних центрів (61%), а у другій – жителі сіл (62%),**
- ✓ **жителі звичайних міст значуще частіше відвідують магазини продуктів рідше, ніж зазвичай (66% у першій хвилі і 65% у другій), ніж жителі обласних центрів (60% і у першій, і у другій хвилі) і сіл (55% у першій хвилі і 56% у другій).**

Жителі різних регіонів

У першій хвилі значущої різниці щодо думок про необхідність карантину по всій країні між регіонами не спостерігалось, а ось під час другої хвили регіони істотно розділилися в думках: **те, що карантин дуже необхідний, підтримували в першу чергу жителі західного (68%) і центрального (66%) регіонів, в той час як жителі східного і**

південного регіону вважали так набагато рідше (59% і 53% відповідно). Аналогічний стан справ склався і щодо побоювань захворіти на коронавірус або «отримати» члена сім'ї, який хворіє на нього: якщо перша хвиля не показала значущих відмінностей, то друга відокремила **Захід і Центр, які частіше дуже побоюються (38% і 33% жителів відповідно) від Сходу і Півдня, які рідше дуже побоюються (28% і 27% жителів відповідно).** Також перша і друга хвилі принесли різні результати, що стосуються оптимізму в оцінці вітчизняної охорони здоров'я: якщо спочатку жителі різних регіонів однаково і вірили, і не вірили в те, що воно впорається з навантаженням під час спалаху епідемії коронавірусу в Україні, то потім **виділився один найбільший оптиміст – Захід (54% повністю або скоріше впевнених у цьому у порівнянні з 40-43% в інших регіонах).**

Таким чином, **Захід більше боїться коронавірусу, але і більше вірить у державу, Центр теж досить сильно боїться коронавірусу, але менше вірить у державу, Схід і Південь менше бояться і менше віряють у державу.** Що можна припустити? Відмінності в кількості вже хворих людей – раз, відмінності в кількості трудових мігрантів, які повертаються додому з інших країн – два, плюс різницю в тому, на який результат працюють засоби масової інформації, популярні в різних регіонах.

Також в наявних обставинах відповідальніше за всіх до ситуації, що склалася, підходили і підходять жителі **західного і центрального регіонів, потім – східного, і тільки потім – південного.** Чому можна прийти до такого висновку? Тому що:

- під час першої хвилі:

- ✓ у Центрі і на Заході значуще частіше носили маску за виходу з будинку і в громадських місцях (82% і 80% відповідно), ніж на Сході і Півдні (75% та 74% відповідно),
- ✓ у Центрі і на Заході значуще частіше дезінфікували поверхні (62% і 58% відповідно), ніж на Сході і Півдні (53% та 52% відповідно),
- ✓ на Заході значуще частіше дотримувалися соціальної дистанції в 1-2 метри (61%), слідом йдуть Центр і Схід (56% і 53% відповідно), найрідше так робить Південь (50%),
- ✓ у Центрі значуще частіше збиралися вживати якихось інших, не згаданих у переліку альтернатив заходів, якщо у самої людини або у її близьких проявляться симптоми коронавірусу (5% у порівнянні з 1-3% в інших регіонах),

- під час другої хвилі:

- ✓ на Заході значуще частіше миють руки частіше і ретельніше, ніж зазвичай (90%), слідом йдуть Центр і Схід (84% і 82% відповідно), найрідше так робить Південь (77%),
- ✓ на Заході і в Центрі значуще частіше часто провітрюють приміщення, в якому живуть або перебувають протягом тривалого часу (70% і 67% відповідно), ніж на Сході і Півдні (60% та 59% відповідно),
- ✓ на Заході, в Центрі та на Сході (виняток) значуще частіше роблять покупки онлайн і / або з доставкою додому (по 14%), ніж на Півдні (7%),
- ✓ (виняток) на Півдні значуще частіше збираються йти в лікарню на прийом до лікаря, якщо у самої людини або у її близьких проявляться симптоми коронавірусу (9% у порівнянні з 3-6% в інших регіонах),
- під час обох хвиль:
 - ✓ на Заході і в Центрі значуще частіше не користуються громадським транспортом (56% і 55% відповідно у першій хвилі, 57% і 55% відповідно у другій хвилі), ніж на Сході і Півдні (по 47% у першій хвилі, 47% і 44% відповідно у другій хвилі),
 - ✓ на Заході і в Центрі значуще частіше не виходять без потреби з дому (78% і 77% відповідно у першій хвилі, 80% і 79% відповідно у другій хвилі), ніж на Сході і Півдні (71% і 70% відповідно у першій хвилі, 72% і 70% відповідно у другій хвилі),
 - ✓ на Заході і в Центрі значуще частіше збираються дзвонити лікарю, якщо у самої людини або у її близьких проявляться симптоми коронавірусу (71% і 68% відповідно у першій хвилі, 80% і 68% відповідно у другій хвилі), ніж на Півдні і Сході (62% і 59% відповідно у першій хвилі, 63% і 62% відповідно у другій хвилі),
 - ✓ (виняток) на Сході значуще частіше збираються викликати лікаря додому, якщо у самої людини або у її близьких проявляться симптоми коронавірусу (23% в порівнянні з 14-18% в інших регіонах в першій хвилі, 20% в порівнянні з 12-16% в інших регіонах у другій хвилі).

Детальніше з результатами опитування можна ознайомитися [тут](#) і [тут](#).

Анна Таценко для Research & Branding Group

** Опитування проводилося у період з 28 березня по 11 квітня 2020 року. Всього опитано 2810 респондентів у віці від 18 років і старше (1400 за першу хвилю 28 березня – 3 квітня і 1410 за другу хвилю 4-11 квітня). Вибірка репрезентує населення України за статтю, віком, типом населеного пункту та регіоном проживання (за винятком непідконтрольних територій Донецької і Луганської областей, АР Крим, та м. Севастополь). Метод опитування – САТІ-опитування (телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера, computer-assisted telephone interviews) ролінгового формату. Максимальна похибка вибірки не перевищує +/- 3,5%.*